

Sosebno ne bi rad kvaril teka »unterhopmanu«, gosp. Meško, kateri bo menda od sedaj tudi »purgamejster« in ne župan. — Da se ne bomo vedno bavili z »nemškimi fejerberi«, moramo končno omeniti poštnjakov, kojim ni narodnost deveta briga, ampak svetinja, za koju se bojujejo, mislim vrle velikonedeljske sosede Trgoviščane. Komaj se je razglasila ustanovitev »fejerbera«, začeli so misliti na ustanovitev slovenskega gasilnega društva. Začetek je bil težaven, od kod pomoči? Nemški viteški red je odklonil njihovo prošnjo za podporo; ali pomoč je prišla. Slavna ormoška posojilnica je dovolila gasilnemu društvu za Trgovišče 200 gld. Ta svota seveda ne bo zadostovala za najpreve potrebščine, kako se le za nabavljanje potrebnega gasilnega orodja in društvene obleke. Nadjamo se, da bodo tudi naše narodne posojilnice in okrajni zastopi po drugih krajih, kakor tudi naši narodni velmoži prihiteli na pomoč temu slovenskemu društvu, katero bo mogočen bran proti nemškemu »fejerberu« pri Veliki Nedelji. Živelo gasilno društvo v Trgovišču, prvo slovensko v našem okraju!

Z Zdol pri Kozjem. (Bog nas tepe.) Prav obilo sta nam obetala sadno drevje in vinska trta; toda sneg dne 16. maja nam je skoraj vse upanje uničil. Kolikor pa je vinskih mladik snegu ostalo, popalila jih je dne 18. maja slana pri dolinah, v hribovitih krajih ne toliko. Sneg je ležal cele tri dni na zemlji, ker je bil pol metra visok zapadel, ter je tudi rž precej pomandal in polamal. To znatno škodo so šli župan in odborniki pregledovat in cenit, ter so cenili samo v naši občini za več tisoč goldinarjev. Menda ga ni v naši občini sadnega drevesa, da ne bi bilo nekoliko poškodovano. Ljubi Bog naj nam to stoterno blagoslovi, kolikor še je ostalo! Mladi ljudje pa ne bomo nikoli pozabili te hude sibe, katero nam je Bog poslal l. 1895. Bog se nas usmili!

Od Sv. Ane v Slov. goricah. (Naše ljudstvo) rado prebira koristne knjige in časopise ter si s tem bistri um in blaži srcé. Dokaz nam je v prvi vrsti slavna družba sv. Mohorja; udov so pri nas nabrali letos 126, za 24 več od lani. To je lepo število, ako pomislimo, da je jedna velika občina Rožengrunt že popolnoma v nemških rokah; akoravno znajo slovenski, vendar družba tam ne najde udov; zatoorej je za ostali del število 126 častno. Matica slovenska šteje pet udov. Slovensko časopisje je razširjeno sledeče: »Slov. Gospodar« 15, »Dom in Svet« 5, »Detoljub« 6, »Domovina« 4, »Domoljub« 2, »Cvetje« 2, »Rimski katolik« 2, »Vrtec« 2, »Slov. Svet« 2, »Mir« 1, »Kmetovalec« 1; torej 42 iztisov raznih časopisov zahaja k Sv. Ani. V tem oziru posnemanja vredno; ne puščajte v nijedno župnijo nemško-liberalnih časopisov, kakor so n. pr. »Tagespost«, »Marburger Zeitung«, »Deutsche Wacht«, »Tagblatt«, ter slovenskega »Štajerskega kmeta«! Vsega tega mi ne beremo; vendar še živimo brez teh — evangelijev! —k—

Iz Slov. goric. (Pariz, ne Ljubljana!) Med našim ljudstvom se trosi laž, da so v Ljubljani na veliki petek s pečenim prašičem uganjali bogoskrunske burke, ter ga potem — požrli. To pa ni res, to se je žal, letos godilo v Parizu na Francoskem pod predsedništvom zloglasnega dr. Robina. Napravili so takó: V gostilnici so na mizo postavili mrtvaško trugo in v njo razen s pečenim prašičem. Nad trugo so napravili rudeč križ. Godci so igrali žalostinke. Prižgali so svečo in jo prašiču v gobec vtaknili; potem so na nosilnici nosili za križem prašiča po gostilnici, tudi v duhovnika se je jeden našemil in s klobaso druge kropil. Takó so zaničevali cerkvene obrede in Kristusa! Potem so zraven drugih mesnih jedij tudi prašiča — požrli! Toliko v

obrambo tako hudo prizadetih in toli podpore potrebnih Ljubljančanov! Parižane bode pa Bog gotovo kaznoval, kakor l. 1871., ko so morali celó podgane jesti! —k—

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so dne 24. maja slovesno vsprejeli novega ruskega poslanika, grofa Kapnista. — V državnem zboru je poslanec Fr. Robič priporočal, naj bi mali posestniki bili oproščeni osebne dohodarine, zato je nasvetoval, naj nastopi dolžnost napovedbe za osebno dohodarino pri dohodku 1500 gld. in ne pri 1000 gld.; pa njegova ni obveljala. — Zadnji ponedeljek je bil velikanski shod dunajskih katoličanov, ki so izrekli zapnico papeževemu nunciju Agliardiju.

Česko. V nedeljo je bil shod zastopnikov čeških mest v Pragi. Vsprejeli so resolucijo, naj se odpošlje peticija državnemu zboru, da se spremenijo davčna prenosna v prid občin, da se tem popolnoma ali vsaj deloma vrne užitnina in da znižanje davkov ne bi uplivalo na volilno pravico.

Šlezijsko. V glavnem mestu, v Opavi, so liberalci pri občinskih volitvah propadli v 3. in 2. razredu, pri volitvah v 1. razredu pa so vrgli puško v koruzo. Vsled tega so bili voljeni antisemitje in jeden češki konservativec.

Štajarsko. Cesarski namestnik, baron Kübeck, bode junija praznoval petindvajsetletnico svojega namestnikovanja. Baron Kübeck je zastopal svojo oblast zmerno in resno ter nepristransko in se trudil, biti pravičen tudi Slovincem. — O binkošti bode v Gradcu deželna konferencija (posvetovanje) vseh štajarskih socialističnih društev.

Koroško. Pred 14. dnevi je izginil Janez Kušej v Vetrinji, zapustivši precej dolgov. Bil je hud nemškutar in podpredsednik »bauernbunda«. — Katoliško delavsko društvo so ustanovili v Št. Lenartu v Labodski dolini.

Kranjsko. Dopolnilne občinske volitve v Ljubljani se mirno vršijo, ker sta se katoliška in narodna stranka zjedini. Daj Bog, da se vrne popolna sloga med kranjske Slovence! — Na shod dolenjskega katol. političnega društva v Kostanjevici je prišlo kacic 800 mož. Govorila sta dr. Marinko o liberalizmu in dr. Žitnik o socialnem vprašanju.

Primorsko. Na Goriskem bodo o binkošti ustanovili posojilnice na teh-le krajih: v Bovcu, Kobaridu, Kanalu, Komnu in Sežani. — V pazinski mestni skupini je bil za deželnega poslanca izvoljen Italijan Constantini z 223 glasovi, v Izoli in Kopru Italijana Bartoli in Gambrini, v voloskem okraju pa slovanski kandidat dr. Andrej Stanger.

Hrvaško. Dne 23. maja so odkrili v Zagrebu krasen spomenik pesniku Preradoviću. Bila je velikanska slavnost. — Senjskim škofom bode imenovan rektor zagrebskega vseučilišča dr. Ante Maurovič, učen in pobožen duhovnik.

Vnanje države.

Rim. Ogerska vlada je zahtevala, naj se dunajski nuncij Agliardi odstrani; toda papež tega niso hoteli privoliti. Neki časnik poroča, da se je ogerska vlada udala, in je torej vsa zadeva poravnana.

Italijansko. Volitev v poslansko zbornico dne 26. maja je Crispi lahko vesel. Od 508 poslancev bode mu vsaj 326 prikimavalo. Le nekaj Crispija ne veseli; da so namreč izvoljeni njegovi največji nasprotniki, med

drugim tudi Giolitti, ki bodo v zbornici na dan vlekli vse njegove grehe.

Francosko. V Clermond-Ferrandu se je nedavno slavila 800letnica križarskih vojsk. V slavnostni pridigi je dominikanec Monsabré pozival škofo in ljudstvo na križarsko vojsko 19. veka, na vojsko proti brezbožnikom, izsesovalcem in prostozidarjem, — in le-ti sedaj vladajo Francosko.

Nemško. Državni zbor se je 24. maja zaključil. V zadnji seji so agrarci hudo napadali vlado ter trdili, kar tudi drugod velja, da vse nima nobene vrednosti, kar je vlada storila za kmetijstvo. Vlado so je narodni liberalci zagovarjali, pa dovolj nerodno.

Bolgarsko. Zbornična komisija je te dni zabranila Stambulovu pot v inozemstvo. Ta komisija preiskuje delovanje prejšnje vlade, in Stambulo bi se rad tej preiskavi odtegnil.

Srbsko. Vseh novejših srbskih političnih homatij so krivi Milanovi dolgovi. One dni se je zvedelo, da mora bivši kralj Milan v treh mesecih plačati celih 5 milijonov frankov dolgov!

Turško. Listi poročajo, da je carigrajski patrijarh, poglavar grške cerkve, naročil trem bogoslovcem, da sestavijo odgovor na papeževo pismo o združenju pravoslavne cerkve s katoliško. To je prvi slučaj, da je grški patrijarh stopil v razgovor z rimskim papežem.

Azija. Kitajci so ravno mislili izročiti otok Formozo Japoncem, ko se je ta otok proglasil za samostojno republiko ali ljudovlado. Kdo je Formozoane k temu podkuril, še se ne vé. Morda kaka evropska država, da prepreči mirovne pogodbe med Kitajci in Japonci; bržčas po so to storili Kitajci.

Amerika. Kakor znano, se je otok Kuba spuntal zoper svoje gospodarje, Španjce. Pred dobrim tednom pa so le-ti velik uspeh dosegli. Imeli so hud boj z ustajniki, in v tem boju je padel glavni vodja ustajnikov, Marti. Španjci upajo, da bode sedaj kmalu konec ustaje.

Za poduk in kratek čas.

Potres na Kranjskem.

(Po lastnem ogledovanju spisal J. Žičkar.)

»Slov. Gospodar« je že v mnogih člankih popisoval grozno nesrečo, katera je zadela vsled potresa belo Ljubljano. Toda treslo se ni samo glavno mesto Kranjske, ne le samo v stolnici so pokale hiše in cerkve; neznana podzemeljska moč je napravila tudi izven Ljubljane po trgih, vaséh in kmetskih selih neprecenljivo škodo. Da bi se o tem z lastnimi očmi vsaj nekoliko prepričal, podal sem se 12. majnika v Ljubljano, dan pozneje pa pogledal nekatere kraje v kamniškem okraju.

Ce se voziš mimo Zálóga, ki je prva železnična postaja od Ljubljane proti Zidanemu mostu, poglej iz železničnega voza proti zapadu; zvonika pri cerkvi Device Marije ni več, vsled potresa je bil ves razdjan in so ga morali podreti. Iz Ljubljane ti podam le par prizorov. V nedeljo, 12. majnika pridem proti večni luči v Trnovsko predmestje. Kar zagledam na ulici trumo ljudstva, ki glasno s svojim duhovnikom moli pred kapelico Matere božje lavretanske litanije. Obhajale so se šmarnice na cesti; prelepa farna cerkva trnovska je razpokana in zaklenjena. Farna služba božja se obhaja vsled tega v bližnji kapelici. Poleg župne cerkve so postavili lično utico, v kateri visi 5 zvonov, katere so sneli iz razdjanega zvonika.

Obiskal sem tudi Marijanišče. To vam je velikanska hiša, katero so pozidali z milimi darovi dobrot-

niki mladine, da se v njej izgojujejo v krščanskem duhu siromašni dečki. Pred potresom jih je bilo tamkaj 170; vsled potresa so jih morali odpraviti 100. Večinoma vse izbe in hodniki so razpokani; vsi oboki so podprti z močnimi trami. Ali najbolj grozen je pogled v domačo, poprej tako krasno kapelico. Strop je poknil od kora proti oltarju ter se znižal; podprt je z močnimi trami. — Stopiva še v cerkev Srca Jezusovega! Velika razpoklina na stropu od vhoda proti oltarju je hudo poškodovala to zalo hišo božjo.

Poglejmo zdaj nekoliko v ljubljansko okolico. V Medvodah, ki so druga postaja od Ljubljane na gorenjski železnici, izstopim iz železničnega voza. V tej vasi bodo kmalu popravili škodo, katero je napravil potres na hišah tudi tukaj.

Pot me pelje mima Smlednika skozi razpokano vas Zapóge v Vodice. Čitali smo v časnikih, da v Vodicah so najhujše treskale neznane podzemne moči. Trdijo, da tukaj sta skupaj treščila dva sunka, vsak od nasprotni strani. Se pa tudi očitno poznajo grozoviti nasledki teh sunkov. Zvonik župne cerkve je vse križem razpokan. Stene v župnišču (farovžu) so odtrgane ena od druge; groza me je bila, hoditi po izbah. Pa to še ni najhujše. Stopim v župno cerkev sv. Marjete. Oj, kako krasna je bila poprej! In zdaj? V sredi cerkve zagledaš velik kup opeke in kamenja; med strašnim potresom se je kos cerkvenega stropa udril in razsul. Skozi velikansko votlino na oboku gledaš na cerkveno streho. Vse cerkvene stene so razpokane. Kako grozna je bila moč potresa tukaj, spoznaš iz tega, da je po potresu ležal stranski oltar na cerkvenih klopeh. Škodo te cerkve so cenili že trikrat: prvokrat na 20.000 gold., drugokrat na 30.000 gold. in tretjokrat na 36.000 gold.; to je: šest in trideset tisoč goldinarjev! Razdžano je celó obzidje okrog cerkve. Blizu župne cerkve stoji kapelica, v kateri se zdaj opravlja služba božja za vodiško župnijo.

Kaj pa kmetske hiše po tej vasi? »Poglejva si le eno — vsaj je drugih 30 ravno tako razdžanih«, mi rečejo gospod župnik. Izpraznjena je; kako bi neki ljudje mogli v njej prebivati? Pa saj to ni več hiša; dve steni sta zginili; kup kamenja in opeke ti kaže mesto, kjer so pred kratkim prebivali srečni ljudje. Zdaj se potikajo po podih. Res, ubogo, nesrečno ljudstvo! Zdaj v tem groznem mrazu prenočevati na ostrem zraku! Vendar sreča v nesreči: Da si ravno so se udrali stropi in stene, se vendar v vodiški župnji ni ponesrečil nobeden človek; ubilo se je pa nekaj glav živine.

»Kdo se bo nas usmilil?« zdihujejo ti reveži klaverno in obupno. »V mesto pošiljajo darove, nas bodo pa pozabili«. — »Ne bodo vas pozabili; tudi vam se bo pomagalo«. — »Kedaj boste pa začeli popravljati svoja poslopja?« — »Kedaj? ko bi tudi imeli denarjev, zdaj ne moremo; kajti vsi zidarji so odšli v Ljubljano«.

Omenim še to-le. Tisto grozno noč so bili ljudje po Vodicah tako prestrašeni, da so sploh pričakovali sodnega dne. Na ves glas so torej molili grevengo ter klicali: Jaz ubogi grešnik... in prosili svoja dušna pastirja: »Gospod, prosimo za vesoljno odvezo!«

Iz Vodic se podam v Repnjo. Repnje so zaslovele po naših krajih po zavodu šolskih sester iz mariborske materine hiše; tam imajo dvorazredno dekliško šolo. V nekem časniku*) sem čital, da je samostan šolskih sester v Repnjah tako razdžan, da se dvomi, je-li se bode kedaj več pozidal. Hvala Bogu, da temu ni tako! Hiša, v kateri prebivajo pobožne nune in imajo svojo dekliško šolo, je bila res poškodovana vsled potresa; pa

*) „Südost. Post.“